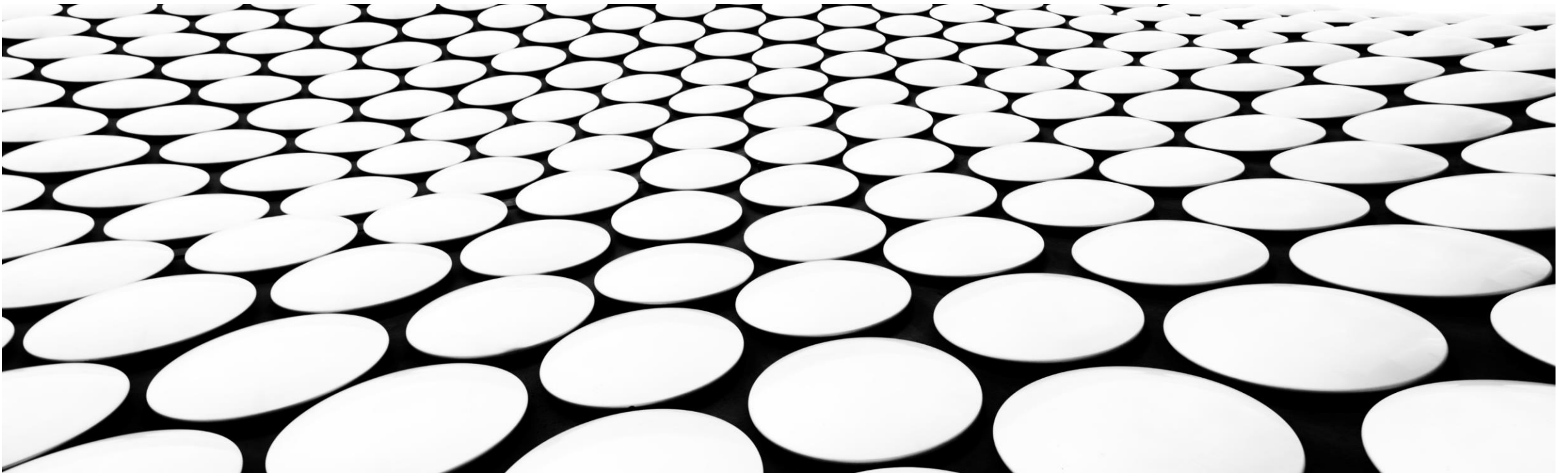

PROJEKTEK A PEDAGÓGIÁBAN - PEDAGÓGIA A PROJEKTEKBEN MITŐL PROJEKT A PROJEKT - ÉS MIRE JÓ AZ ISKOLÁBAN?

MPT PROJEKTPEDAGÓGIAI SZAKOSZTÁLYA, I. WEBINÁRIUM, 2023. NOVEMBER 21.

VINCZE BEATRIX, ELTE PPK, NEVELÉSTUDOMÁNYI INTÉZET

Múlt, jelen, jövő

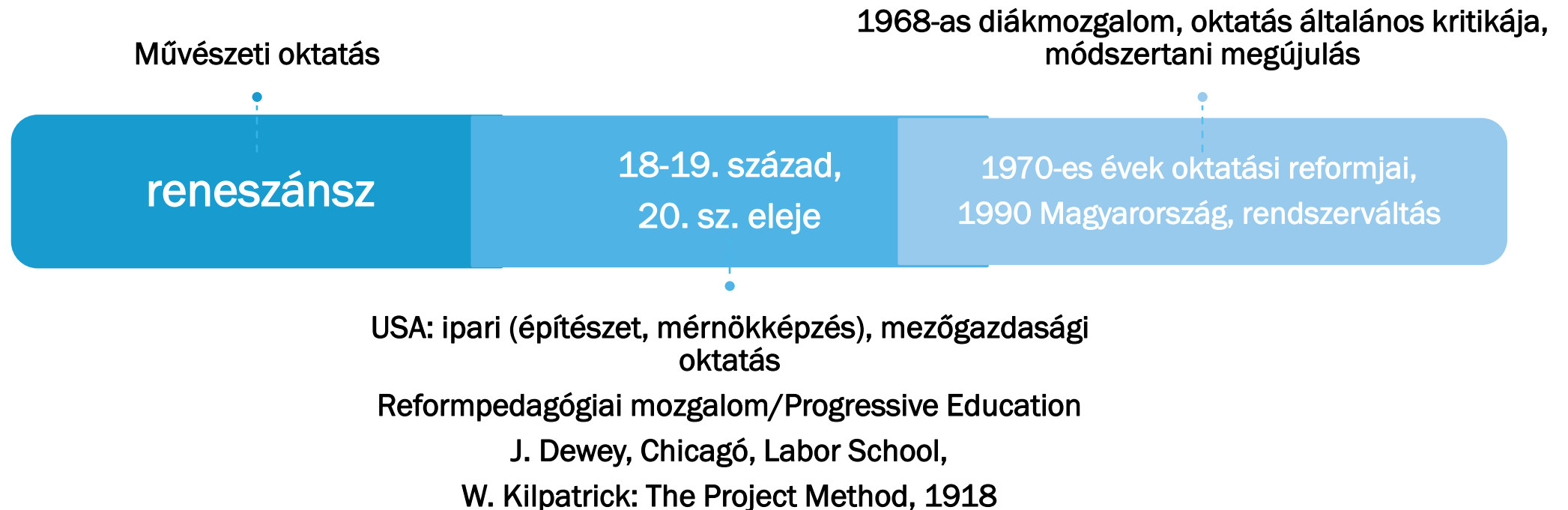
- Fogalmi értelmezések gazdag tárháza
- Projekt guruk a neveléstudományban
- Előfutárok, áthallások, hasonlóságok
- Projekt reneszánsz, kritikák, diszkusszió
- Eltérő értelmezések, különböző elnevezések, jó gyakorlatok

Kép: Google, 2013

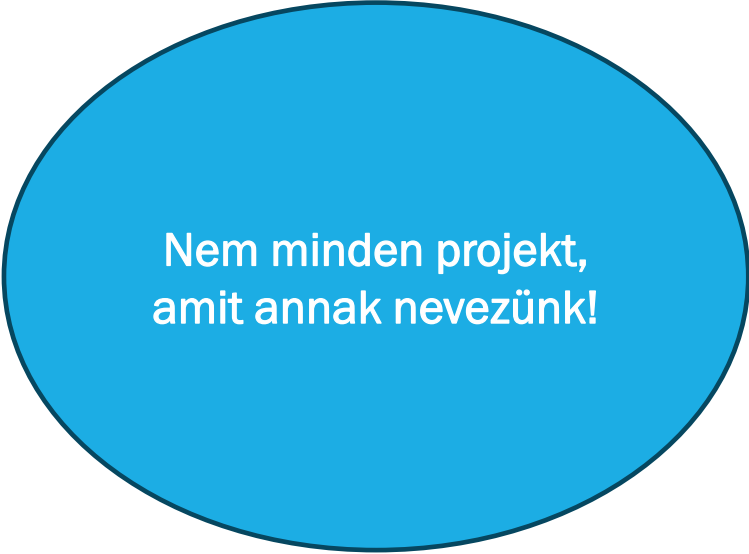
Az emberiség első projektjei a piramisok voltak.

„NINCS ÚJ A NAP ALATT”

MEGJELÖLÉSI FORMÁK, ELNEVEZÉSEK

- Projekt/project (gazdaságban: tender)
- Terv
- Projektmunka
- Projektmódszer
- Projektoktatás
- Projektjellegű/projektorientált oktatás
- Projektpedagógia
- Projektmenedzsment

Nem minden projekt,
amit annak nevezünk!

DEFINÍCIÓ – RÉGEN ÉS MA

- „A projektmódszer szerint a tanulók egy csoportja egy olyan, *érdeklődésüknek megfelelő témát dolgoz fel, amelyet a csoport maga választ.* A projektet kezdeményező lehet a tanterv, a tanár vagy a csoport tagja(i). *A résztvevők a témát közös tervezés útján egyedül dolgozzák fel, amely egy felmutatható eredményhez vezet.*” (Karl Frey, 1982)

- „A tanulóknak a projektoktatásban *valóságos feladattal kell szembesülnie, amelyben maga dolgozza ki részvételének egyéni tervét, és annak az útnak minden részletét is, amely a terv megvalósításához vezet.* Korántsem kielégítő, ha a tanulónak csak munkautasításokat kell követni.” (Ch. R. Richards, 1900)

(Knoll 2011, https://www.researchgate.net/publication/316554427_Project_Method)

EGYSÉGES DEFINÍCIÓ HIÁNYÁBAN: KRITÉRIUMOK (BASTIAN&GUDJONS,1986)

- szituatív tanítási-tanulási forma
- a résztvevők érdeklődésén alapuló témaválasztása
- önszervezés és önálló felelősségvállalás
- a társadalmi gyakorlat releváns részét képezi a projekt (kapcsolatban a valósággal/élettel)
- célirányos projekttervezés és cselekedet jellemzi
- produktum (termék) orientált
- valamennyi érzékszerv bevonása a munkafolyamatba
- szociális tanulási forma
- interdiszciplináris tanulás
- a tanítási folyamattal (a curriculummal) való érintkezés
 - Rainer E. Wicke (2004) „Aktívan és kreatívan tanulni” munkája követi Gudjons kritérium és 15pontban összegzi

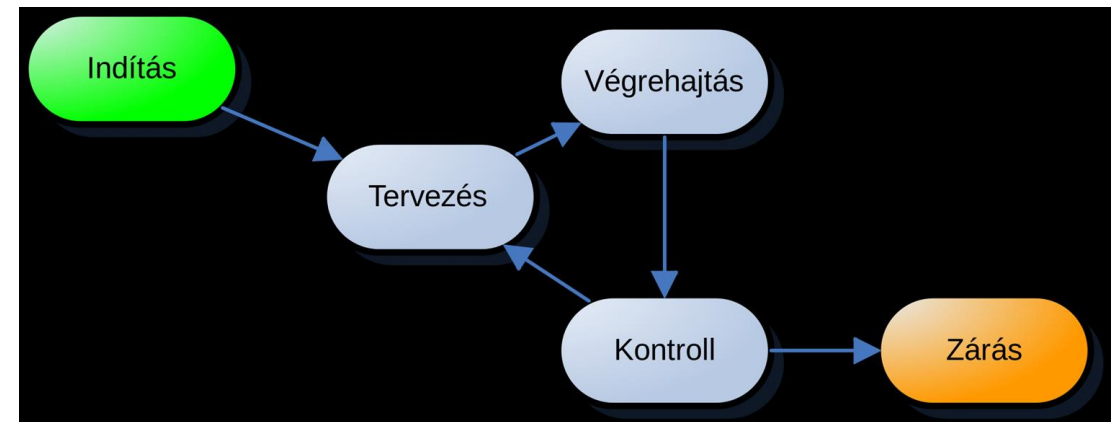
Ha a kritériumok többségének megfelelünk, akkor valóban pedagógiai projektet csinálunk, ha nem, akkor projektorientált munkaformát alkalmazunk.

A PROJEKTMUNKA FÁZISAI

A pedagógiai projekt szakaszai

- **I. Témaválasztás**
 - Kezdeményezője: tanár, diák, külső személy, tanterv, pályázat
 - Módja: Főtéma/altémák; Brainstorming, konszenzus
- **II. Tervezés**
 - Közös
 - Terv (határidők, feladatok, felelősök, ellenőrzés)
 - A tervezés része az értékelés megtervezése
- **III. Kivitelezés**
 - Anyaggyűjtés, válogatás
 - Részfeladatok megvalósítása, részellenőrzés
 - Produktum elkészítése
 - Prezentáció
- **IV. Értékelés** (önértékelés, társértékelés, közös értékelés, külső értékelés, osztályzás, jutalmazás)

Project Management Institute (1969)

A PROJEKTEK LEHETSÉGES FAJTÁI

- folyamatorientált és eredményorientált
(Schnollgruber, Mitterbauer, 1997; Hänsel, 1999)
- kommunikációs technikák alapján fókuszált és kontextusorientált (Hegedűs, 2001)
- tananyaghoz (műveltségi területhez) kötött, tankönyvhöz (tananyaghoz) kapcsolódó vagy a tananyaghoz közvetlenül nem kapcsolódó (Hortobágyi, 2002)
- tanulóközpontú, intézményközpontú
- egyéni, kiscsoportos, közép- és nagy létszámú projektek formájában
- mini (vagy rövid távú) projektekről), közepes (közép távú)
- kritérium-orientált projekt (a teljesítmény mérhető, osztályozható) (Gudjons, 1999)

Projekt a gazdaságban versus a pedagógiában (iskolában)

- Volumen – idő, tér, létszám, pénz (kevés van/itt az a kockázat)
- Erőbefektetés – cselekvés (pedagógia munka, tanulás/tanítás)
- Célorientált – célszerűen tervezett
- Eredményhez vezet – tárgyi/szellemi végtermék, produktum
- Külső/belső eredmény – produktum/siker, életre szólói ismeretek
- Kockázatmenedzsment – vészforgatókönyv
- Időmenedzsment – tanóra, tanév, gyakorlat időkeretei

KLIPPERT (1994)

CSELEKVÉSORIENTÁLT ÉS TAPASZTALATON ALAPULÓ PROJEKTEK JELLEMZŐI

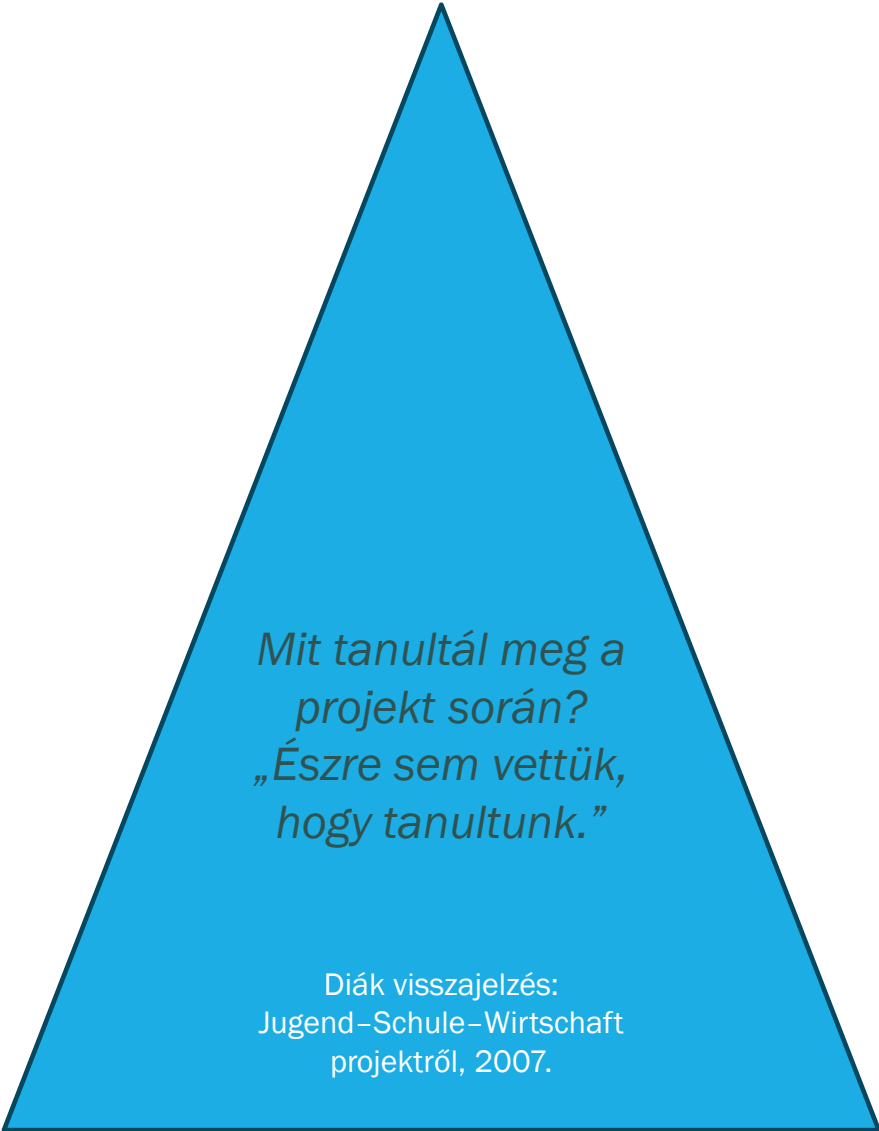
- 1. a hétköznapokkal, a valósággal való közös vonatkozási pontok,
- 2. érdeklődés, pályaválasztási orientáció,
- 3. tapasztalati, cselekvésen alapuló tanulás,
- 4. tantárgyakat átfogó, integrált oktatás,
- 5. produktum irányultság,
- 6. a teljesség igényével, az egész embert megszólító tanítási forma,
- 7. kooperatív, szociális tanulás heterogén csoportokban,
- 8. megváltozott tanárszerep,
- 9. transzfer lehetőségek, a hétköznapi életre, az érdeklődési kör irányába, a változó iskolai életre, fenntarthatóságra...

ÉRDEMES A KRITIKÁKRA FIGYELNI: ÖNFEJLŐDÉS VAGY ADAPTÁLÁS? HOGYAN?

- **Jürgen Oelkers** nem tekinti egységes irányzatnak a reformpedagógiát, hanem egy nemzeti és nemzetközi jelenségnek, amely különböző irányzatokban öltött testet, de **nem vált pedagógiai tekintetben konstans irányzattá** (a projektmódszer/projektpedagógia sem). (Oelkers, 1979)
- A reformpedagógia a felvilágosodásból kinövő újkori irányzat, amely **nem alakított ki originálisan új nevelési gyakorlatot, nem eredményezett széleskörű közoktatási reformokat.**
- Oelkers tanácsa: a projektmódszer adaptálása kapcsán három szempontot érdemes megvizsgálni - a történeti fejlődés ívét, mint a legitimáció lehetséges forrását, az iskola szervezeti működését és a módszert, mint modellt (Hogyan tudjuk jól adaptálni?).(Oelkers, 1999)

PROJEKTÖSZTÖNZŐK

- Pályázatok
- Tankönyvek (idegennyelv tanítása)
- Munka világa
- Kutatások
- Munka és iskola világának az összekötése: szakképzés (Diákprojekt)
- Erasmus, külföldi kapcsolatok
- Minden érdekesebb mint az iskola
- NAT, 2020; (2004-es kétszintű érettségi)
- Alternatív iskolák
- Egyéni megújulás, belső ösztönzők

*Mit tanultál meg a
projekt során?
„Észre sem vettük,
hogyan tanultunk.”*

Diák visszajelzés:
Jugend-Schule-Wirtschaft
projektről, 2007.

MIRE ÉRDEMES FÓKUSZÁLNI?

Feladat: „Kérem, másszanak fel a fára!”
Kép: Cartoon © Hans Traxler

- Motiválás
- Kutatások (hazai alig van, 1999, 2005)
- Networking (hazai és nemzetközi)
- Nincs adatbázisa (gondozója, archiválása) a hazai pedagógiai projekteknek
- Differenciált kompetencia fejlesztés
- Pontosabb definiálás, szóhasználat (szakmai tájékozódás és igényesség)
- Szélesebb szakirodalmi tájékoztatás
- Jó gyakorlatok megosztása

IRODALOM

- Gudjons, H.(1994): *Pädagogisches Grundwissen*. Julius Klinkhardt Verlag, Bad Heilbrunn.
- Hänsel, D.(1997): *Mit Projekten beginnen*. In: Handbuch Projektunterricht. Beltz Verlag, Weinheim.
- Hortobágyi Katalin (2002): *Projekt-kézikönyv. Válogatás a hazai és a külföldi projektirodalomból*. (Javított és bővített kiadvány), IF Alapítvány OKI, Budapest.
- Klippert, H. (1994): *Projektwochen*. Beltz, Weinheim und Basel.
- Knoll, M.(2023):<https://mi-knoll.de/projektunterricht-beitraege-zu-seiner-theorie-und-geschichte/>
- M. Nádas Mária (2003): *Projektoktatás*. Oktatás-módszertani Kiskönyvtár. ELTE BTK, Budapest.
- Németh András (1998, 2003): *A reformpedagógia múltja és jelene*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Oelkers, J. (1997): *Geschichte und Nutzen der Projektmethode*. In: Hänsel, D.(Hsg.): *Handbuch Projektunterricht*. Beltz Verlag, Weinheim. 14.

Kép: Krókusz projekt, ELTE PPK, 2023, <https://www.szembenezes.hu/ifjusagi-projektek/krokusz-projekt/>

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

- Vincze Beatrix (2020): Az élménypedagógia jelentősége és szerepe – különös tekintettel a reformpedagógiai elődökre. In: Kovácsné Tóth Tímea (szerk.): *A Tanítóképzés Múltja, Jelene V. – A Tanárképzés Múltja, Jelene II.* ELTE PPK, Savaria University Press, Szombathely. 189–198. <http://mek.oszk.hu/20100/20105/20105.pdf>
- Vincze Beatrix (2007): *A projekt oktatás elmélete és gyakorlata a hazai középiskolákban.*(2007) ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskola. 230.
- Vincze Beatrix (2021): *Elméleti, történeti és gyakorlati adalékok a projektpedagógiához.* ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Vincze Beatrix: (2015): Jó gyakorlatok a német közoktatásban. In: Károly Krisztina- Perjés István (szerk.): *Jó gyakorlatok a tanárképzés tudós műhelyeiből.* Eötvös Kiadó, Budapest.104-120.
- Vincze Beatrix (2017): A projektszeminárium értékelési gyakorlata a bajor gimnáziumokban.(2017) In: Károly Krisztina – Homonnay Zoltán (szerk.): *A tanulás és tanítás értékelése.* ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 216–228. HTTP://WWW.ELTEREADER.HU/MEDIA/2017/07/DISZCIPLINAK_4_READER.PDF
- Vincze Beatrix (2013): A projektoktatás jelene a kihívások tükrében. (szerk.: Virág Irén). Acta Academiae Agriensis. Sectio Paedagogica, Eger.
- Verók Attila és Vincze Beatrix (2011): *A projektmódszer elmélete és gyakorlata.*(2011), Eger, Eszterházy Károly Főiskola, Médiainformatika. <https://docplayer.hu/2809955-A-projektmodszer-elmelete-es-gyakorlata-verok-attila-vincze-beatrix>
- Vincze Beatrix (2011): A projektoktatás elmélete és gyakorlata a hazai középiskolákban. In: Bábosik István (szerk.) : *Az iskola fejlődési tendenciái.* Debrecen, Karácsony Sándor Könyvtár, 20-50.
- Vincze Beatrix (2007): *A projekt oktatás elmélete és gyakorlata a hazai középiskolákban.*(2007) ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskola. 230.
- Vincze Beatrix: (2005): A reformpedagógia aktualitása és a megváltozott tanárszerep. (2005) *Iskolakultúra*, 15. 8. sz. 29–41.
- Vincze Beatrix (2004): Jugend - Schule -Wirtschaft. Nemzetközi projekt középiskolásoknak. *Budapesti Nevelő.* A fővárosi Pedagógiai Intézet szakmai folyóirata. 2004. 51. 1–4. 12–136.html